

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

10. märts 2021 *

Eelotsusetaotlus – Piirikontroll, varjupaik ja sisseränne – Viisapoliitika – Schengeni lepingu rakendamise konventsioon – Artikli 21 lõige 2a – Põhiõiguste harta – Artikkel 47 – Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile – Konsuli poolt pikaajalise viisa andmisest keeldumine – Liikmesriigi kohustus tagada sellise viisa andmisest keeldumise otsuse kohtus vaidlustamise võimaluse

Kohtuasjas C-949/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Naczelny Sąd Administracyjny (Poola kõrgeim halduskohus) 4. novembri 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 31. detsembril 2019, menetluses

M. A.

versus

Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N.,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot, Euroopa Kohtu asepresident R. Silva de Lapuerta (ettekandja), kohtunikud L. Bay Larsen, C. Toader ja M. Safjan,

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- M. A., esindaja: *adwokat* B. Grohman,
- Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,
- Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek, J. Vlácil ja A. Pagáčová,
- Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller ja R. Kanitz,
- Euroopa Komisjon, esindajad: C. Cattabriga, A. Stobiecka-Kuik ja G. Wils,

* Kohtumenetluse keel: poola.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Schengenis 19. juunil 1990 alla kirjutatud ja 26. märtsil 1995 jõustunud konventsiooni, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta (EÜT 2000, L 239, lk 19; ELT eriväljaanne 19/02, lk 9), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrusega (EL) nr 610/2013 (ELT 2013, L 182, lk 1) (edaspidi „Schengeni konventsioon“), artikli 21 lõiget 2a ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 47.
- 2 Taotlus on esitatud M. A. ja Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N-i (Poola Vabariigi konsul N-is; edaspidi „konsul“) vahelises kohtuvaidluses selle üle, et viimane keeldus M. A-le pikaajalise viisa andmisest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Schengeni konventsioon

- 3 Schengeni konventsiooni artikkel 18 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Viisa kauemaks kui kolmekuuliseks viibimiseks („pikaajaline viisa“) on ühe liikmesriigi poolt kooskõlas tema siseriiklike õigusaktide või liidu õigusaktidega antav siseriiklik viisa. Selline viisa antakse välja ühtse viisavormi alusel vastavalt nõukogu määruses (EÜ) nr 1683/95 [EÜT 1995, L 164, lk 1; ELT eriväljaanne 19/01, lk 13] sätestatule, kusjuures päises täpsustatakse viisa liik tähega „D“. See täidetakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määruse (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri), [ELT 2009, L 243, lk 1] VII lisa asjakohastele sätetele.

2. Pikaajalise viisa kehtivusaeg on maksimaalselt üks aasta. Kui liikmesriik on lubanud välismaalasel viibida riigis kauem kui üks aasta, tuleb pikaajaline viisa enne selle kehtivusaja lõppu asendada elamisloaga.“
- 4 Schengeni konventsiooni artiklis 21 on sätestatud:

„1. Välismaalane võib ühe liikmesriigi antud kehtiva elamisloa ja kehtiva reisidokumendi alusel liikuda vabalt teiste liikmesriikide territooriumil kuni kolm kuud kuue kuu jooksul, kui ta vastab [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta] määruse (EÜ) nr 562/2006 (millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieeskirjad)) [ELT 2006, L 105, lk 1] artikli 5 lõike 1 punktides a, c ja e osutatud sissesõidunõuetele ning kõnealune liikmesriik ei ole kandnud teda siseriiklikku sissesõidukeeluregistrisse.

[...]

2a. Lõikes 1 sätestatud vaba liikumise õigus kehtib vastavalt artiklis 18 sätestatule ka välismaalaste suhtes, kellel on liikmesriigi antud kehtiv pikaajaline viisa.“

Direktiiv (EL) 2016/801

- 5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetuseprogrammides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*’ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT 2016, L 132, lk 21) artikkel 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis sätestatakse:

- a) tingimused, mis käsitlevad kolmandate riikide kodanike, ja kui see on kohaldatav, nende pereliikmete liikmesriigi territooriumile sisenemist ja seal elamist kauem kui 90 päeva teadustegevuse, õpingute, praktika või Euroopa vabatahtlikus teenistuses vabatahtliku teenistuse, ning kui liikmesriigid nii otsustavad, õpilasvahetusprogrammides või haridusprojektides osalemise, muu vabatahtliku teenistuse kui Euroopa vabatahtlik teenistus või *au pair*’ina töötamise eesmärgil, ning nende õigused;

[...]“.

- 6 Direktiivi artikli 2 lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes taotlevad liikmesriigi territooriumile lubamist või on liikmesriigi territooriumile lubatud teadustegevuse, õpingute, praktika või Euroopa vabatahtlikus teenistuses vabatahtliku teenistuse eesmärgil. Liikmesriigid võivad samuti otsustada kohaldada käesoleva direktiivi sätteid kolmandate riikide kodanike suhtes, kes taotlevad riiki lubamist õpilasvahetusprogrammis või haridusprojektis osalemise, muu vabatahtliku teenistuse kui Euroopa vabatahtlik teenistus või *au pair*’ina töötamise eesmärgil.“

- 7 Direktiivi artiklis 3 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

- 3) „üliõpilane“ – kolmanda riigi kodanik, kes on vastu võetud kõrgkooli ja lubatud liikmesriigi territooriumile, kus ta põhitegevuseks on täiskoormusega õpe kõnealuses liikmesriigis tunnustatud kõrgharidusele vastava kvalifikatsiooni, sealhulgas diplomi, tunnistuse või doktorikraadi omandamiseks, mis võib hõlmata sellisele haridusele eelnevat ettevalmistuskursust kooskõlas liikmesriigi õigusega või kohustuslikku praktikat;

[...]

- 21) „luba“ – elamisluba, või kui see on liikmesriigi õiguses ette nähtud, pikaajaline viisa, mis on väljastatud käesoleva direktiivi kohaldamise eesmärgil;

[...]

- 23) „pikaajaline viisa“ – luba, mille liikmesriik on väljastanud Schengeni konventsiooni artikli 18 kohaselt või mis on väljastatud kooskõlas nende liikmesriikide õigusega, kes ei kohalda Schengeni *acquis*’d täielikult.“

- 8 Nimetatud direktiivi artikli 34 lõige 5 on sõnastatud järgmiselt:

„Otsust, millega jäetakse loa taotlus läbi vaatamata, lükatakse see tagasi, keeldutakse luba pikendamast või tunnistatakse luba kehtetuks, on võimalik vaidlustada asjaomase liikmesriigi kohtus kooskõlas siseriikliku õigusega. Kirjalikus teates täpsustatakse kohus või haldusasutus, kuhu otsuse saab edasi kaevata, ja edasikaebuse esitamise tähtaeg.“

Viisaeeskiri

- 9 Määruse nr 810/2009, mida on muudetud määrusega nr 610/2013, (edaspidi „viisaeeskiri“) artikli 32 lõikes 3 on sätestatud:

„Taotlejal, kellele keelduti viisat andmast, on õigus otsus vaidlustada. Kaebus esitatakse taotluse kohta lõpliku otsuse teinud liikmesriigi vastu kooskõlas nimetatud liikmesriigi siseriikliku õigusega. Liikmesriigid teavitavad taotlejaid sellest, millist menetlust vaidlustamise korral kasutatakse, nagu see on täpsustatud VI lisas.“

Poola õigus

- 10 Poola 12. detsembri 2013. aasta välismaalaste seaduse (ustawa o cudzoziemcach) (*Dz. U.* 2018, jrk nr 2094) muudetud redaktsiooni (edaspidi „välismaalaste seadus“) artiklis 75 on sätestatud:

„1. Siseriikliku viisa andmisest keeldumine toimub otsusega.

2. Siseriikliku viisa andmisest keeldumise otsus väljastatakse vormil.“

- 11 Välismaalaste seaduse artikli 76 lõikes 1 on sätestatud:

„Schengeni viisa või siseriikliku viisa andmisest keeldumise korral võib:

1) juhul, kui otsuse on teinud konsul, esitada konsulile taotluse asi uuesti läbi vaadata;

[...]“.

- 12 Poola 30. augusti 2002. aasta halduskohtumenetluse seadustikku käsitleva seaduse (*Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi*) (*Dz. U.* 2018, jrk nr 1302), mida on muudetud (edaspidi „halduskohtumenetluse seadustik“), põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni artiklis 5 on ette nähtud:

„Halduskohtud ei ole pädevad järgmistes küsimustes:

[...]

4) konsulite antavad viisad, v.a viisad:

a) mis on nimetatud [viisaeeskirja] artikli 2 punktides 2–5;

b) mis antakse välismaalasele, kes on Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) liikmesriigi – Euroopa Majanduspiirkonna [EMP] lepinguosalise või Šveitsi Konföderatsiooni – kodaniku pereliige Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike ja nende pereliikmete Poola Vabariigi territooriumile sisenemist, seal viibimist ja riigist väljumist käsitleva 14. juuli 2006. aasta seaduse (*Dz. U.* 2017, jrk nr 900 ja *Dz. U.* 2018, jrk nr 650) artikli 2 punkti 4 tähenduses.

[...]“.

- 13 Halduskohtumenetluse seadustiku artikli 58 lõike 1 punkti 1 kohaselt „tagastab [k]ohus kaebuse [...], kui asi ei kuulu halduskohtu pädevusse [...]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 14 Põhikohtuasja kaebaja, kes on kolmanda riigi kodanik, esitas konsulile taotluse saada Poolas kõrghariduse teise astme õpingute läbimiseks pikaajaline viisa. Kuna tema taotlus jäeti rahuldamata, palus ta konsulil selle uuesti läbi vaadata. Viimane kinnitas viisa andmisest keeldumist, kuna kavandatud viibimise eesmärki või tingimusi ei olnud põhjendatud.
- 15 Põhikohtuasja kaebaja esitas Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (vojevoodkonna halduskohus Varssavis, Poola) konsuli keelduva otsuse peale kaebuse. Kaebuse vastuvõetavuse põhjendamiseks tugines põhikohtuasja kaebaja 13. detsembri 2017. aasta kohtuotsusele El Hassani (C-403/16, EU:C:2017:960) ning väitis, et selle kohtuotsuse resolutsiooni saab kohaldada ka põhikohtuasja suhtes, kuna juhtumi faktilised ja õiguslikud asjaolud on sarnased kohtuasjaga, milles tehti nimetatud kohtuotsus.
- 16 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (vojevoodkonna halduskohus Varssavis) tagastas 12. märtsi 2019. aasta määrusega kaebuse põhikohtuasja kaebajale. Nimetatud kohus märkis halduskohtumenetluse seadustiku artikli 5 punktile 4 tuginedes, et põhikohtuasi ei ole halduskohtu pädevuses. Ta leidis samuti, et 13. detsembri 2017. aasta kohtuotsuses El Hassani (C-403/16, EU:C:2017:960) valitud lahendus ei ole põhikohtuasjas kohaldatav, kuna selles kohtuotsuses kõne all olev viisa oli lühiajaline viisa ehk Schengeni viisa, samas kui põhikohtuasjas taotles põhikohtuasja kaebaja pikaajalist viisat, mis antakse kooskõlas liikmesriigi õigusega.
- 17 Leides, et Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (vojevoodkonna halduskohus Varssavis) eeldas vääralt, et konsuli otsus siseriikliku viisa andmisest keeldumise kohta ei allu kohtulikule kontrollile, ning et seetõttu tagastas see kohus nimetatud otsuse peale esitatud kaebuse põhjendamatult, esitas põhikohtuasja kaebaja kassatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Naczelny Sąd Administracyjny (Poola kõrgeim halduskohus).
- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et pärast 13. detsembri 2017. aasta kohtuotsust El Hassani (C-403/16, EU:C:2017:960) muudeti halduskohtumenetluse seadustiku artikli 5 punkti 4 alapunkti a, et näha ette võimalus esitada kohtule kaebus Schengeni viisa andmisest keeldumise korral. Kohus täpsustab, et seda seadusemuudatust ei kohaldata aga niisuguste siseriikliku viisa andmisest keeldumise otsuste suhtes, nagu on kõne all põhikohtuasjas. Konsuli otsust keelduda välismaalasele pikaajalise viisa andmisest ei saa riigisiseste õigusaktide kohaselt kohtulikult kontrollida.
- 19 Sellest tulenevalt on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas liidu õigus nõuab pikaajaliste siseriiklike viisadega seoses samal tasemel kaitse kehtestamist kui Schengeni viisade puhul, nagu tuleneb 13. detsembri 2017. aasta kohtuotsusest El Hassani (C-403/16, EU:C:2017:960).
- 20 Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Schengeni konventsiooni artikli 21 lõige 2a annab õiguse vabalt liikuda välismaalastele, kellel on pikaajaline siseriiklik viisa. Siseriiklik viisa on seega üks vahenditest, mis võimaldab välismaalasel kasutada õigust vabalt liikuda, ja selliselt mõistetuna ei tehta põhimõtteliselt vahet selle õiguse kasutamisel kolmanda riigi kodanikule antud Schengeni viisa alusel. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kuigi siseriiklike viisade ja Schengeni viisade andmise põhimõtete, tingimuste ja korra üksikasjalike aspektide vahel on erinevusi, puudutavad mõlemad sama õiguse kasutamist, mis tuleneb välismaalastele liidu õigusest. Siseriikliku

viisa andmisest keeldumise lõpliku otsuse kohtusse edasikaebamise võimaluse puudumine võib seetõttu rikkuda liidu õigust, eelkõige harta artikli 47 esimeses lõigus sätestatud õigust tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.

- 21 Neil asjaoludel otsustas Naczelny Sąd Administracyjny (Poola kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [Schengeni konventsiooni] artikli 21 lõiget 2a koostoimes [harta] artikli 47 esimese lõiguga tuleb tõlgendada nii, et kolmanda riigi kodanikule, kellele keelduti pikaajalise viisa andmisest ja kes ei saa kasutada [Schengeni konventsiooni] artikli 21 lõikest 1 tulenevat õigust vabalt liikuda teiste liikmesriikide territooriumil, peab olema tagatud õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus?“

Euroopa Kohtu pädevus

- 22 Poola valitsus leiab, et Euroopa Kohus ei ole pädev eelotsuse küsimusele vastama, sest põhikohtuasjas käsitletav olukord ei kuulu liidu õiguse kohaldamisalasse.
- 23 Selles osas tuleneb ELL artikli 19 lõike 3 punktist b ja ELTL artikli 267 esimesest lõigust, et Euroopa Kohus on pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad liidu õiguse tõlgendamist ja liidu institutsioonide vastu võetud õigusaktide kehtivust.
- 24 Käesoleval juhul palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul tõlgendada Schengeni konventsiooni – mis vastavalt Lissaboni lepingule lisatud protokollile (nr 19) Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis'* kohta (ELT 2010, C 83, lk 290) on liidu õiguse lahutamatuks osaks – artikli 21 lõiget 2a.
- 25 Neil asjaoludel on Euroopa Kohus pädev esitatud küsimusele vastama.

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma küsimuses sisuliselt selgitada, kas liidu õigust ja eelkõige Schengeni konventsiooni artikli 21 lõiget 2a koosmõjus harta artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et see paneb liikmesriikidele kohustuse näha ette õiguskaitsevahend õpingute eesmärgil pikaajalise viisa andmisest keeldumise otsuste peale.
- 27 Schengeni konventsiooni artikli 21 lõikes 2a nähakse vastavalt selle artikli lõikes 1 sätestatud tingimustele ette vaba liikumise õigus välismaalastele, kellel on sama konventsiooni artikli 18 kohaselt liikmesriigi antud kehtiv pikaajaline viisa.
- 28 Schengeni konventsiooni artikli 21 lõike 2a sõnastusest endast nähtub seega, et see säte puudutab üksnes õigust liikuda, mis on antud kolmandate riikide kodanikele, kellel on pikaajaline viisa.
- 29 Seega, kolmandate riikide kodanikele, kellele keelduti andmast niisugust viisat, ei anna see säte mingit õigust ega vabadust, mis kuuluks harta artiklis 47 sätestatud tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte alla. Sellest tulenevalt ei pane Schengeni konventsiooni artikli 21 lõige 2a liikmesriikidele mingeid vastavaid kohustusi nende kodanike suhtes.
- 30 Seega ei kuulu põhikohtuasjas käsitletav olukord, kuna see puudutab kolmanda riigi kodaniku suhtes tehtud otsust keelduda pikaajalise viisa andmisest – täpsemalt niisuguse otsuse edasikaebamise võimalust –, Schengeni konventsiooni artikli 21 lõike 2a kohaldamisalasse.

- 31 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast ilmneb siiski, et asjaolu, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on eelotsuse küsimuse sõnastuses viidanud liidu õiguse teatavatele sätetele, ei takista Euroopa Kohut esitamast sellele kohtule kogu tõlgenduslikku teavet, mis võib viimasel aidata menetletavat kohtuasja lahendada, olenemata sellest, kas liikmesriigi kohus on neile aspektidele oma küsimuses viidanud või mitte. Sellisel juhul on Euroopa Kohtu ülesanne tuletada liikmesriigi kohtu esitatud aspektide kogumist ja eelkõige eelotsusetaotluse põhjendustest need liidu õiguse aspektid, mida on vaidluse eset silmas pidades vaja tõlgendada (vt selle kohta eelkõige 9. aprilli 2014. aasta kohtuotsus Ville d'Ottignies-Louvain-la-Neuve jt, C-225/13, EU:C:2014:245, punkt 30).
- 32 Neil asjaoludel tuleb kontrollida, kas kohustus näha ette õiguskaitsevahend õpingute eesmärgil pikaajalise viisa andmisest keeldumise otsuste peale, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võib tuleneda mõnest muust liidu õigusnormist kui Schengeni konventsiooni artikli 21 lõikest 2a.
- 33 Sellega seoses tuleb märkida, et Schengeni konventsiooni artikli 18 lõikest 1 nähtuvalt on pikaajalised viisad siseriiklikud viisad, mille liikmesriigid on välja andnud kooskõlas oma riigisiseste õigusaktide või liidu õigusaktidega.
- 34 Mis puudutab pikaajalisi viisasid, mille liikmesriigid on välja andnud kooskõlas oma õigusaktidega, siis kuna liidu seadusandja ei ole ELTL artikli 79 lõike 2 punkti a alusel vastu võtnud ühtegi õigusakti, mis reguleeriks niisuguste viisade väljastamise korda ja tingimusi, siis kuuluvad need tingimused ja see kord – sealhulgas viisa andmisest keeldumise otsuste vaidlustamise menetlus – eranditult liikmesriigi õiguse kohaldamisalasse (vt selle kohta seoses pikaajaliste viisadega humanitaarkaaluatlustel 7. märtsi 2017. aasta kohtuotsus X ja X, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, punkt 44).
- 35 Kuna aga liidu õigus ei reguleeri niisuguste pikaajaliste viisade taotlusi, ei ole harta sätted ja eriti selle artikkel 47 nende taotluste rahuldamata jätmise otsuste suhtes kohaldatavad (vt selle kohta seoses pikaajaliste viisadega humanitaarkaaluatlustel 7. märtsi 2017. aasta kohtuotsus X ja X, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 36 Harta kohaldamisala seoses liikmesriikide tegevusega on nimelt määratletud harta artikli 51 lõikes 1, mille kohaselt on harta sätted ette nähtud liikmesriikidele üksnes liidu õiguse kohaldamise korral, ning see säte kinnitab Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikat, mille kohaselt laienevad liidu õiguskorras tagatud põhiõigused kõigile liidu õigusega reguleeritud olukordadele, kuid mitte väljapoole niisuguseid olukordi (19. novembri 2019. aasta kohtuotsus A. K. jt (kõrgeima kohtu distsiplinaarkolleegiumi sõltumatus), C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 37 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasja kaebaja palus konsulil anda välja pikaajaline viisa kõrghariduse teise astme õpinguteks Poolas.
- 38 Sellega seoses tuleb arvesse võtta asjaolu, et esiteks kehtestab direktiiv 2016/801 – nagu on ette nähtud selle direktiivi artikli 1 punktis a – muu hulgas kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja seal elamise tingimused kauemaks kui 90 päevaks õpingute eesmärgil, ja teiseks, et selle direktiivi artikli 3 punktides 21 ja 23 tuleneb, et selle direktiivi alusel antud loa võivad liikmesriigid anda elamisloana, või kui see on liikmesriigi õiguses ette nähtud, pikaajalise viisana.
- 39 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas põhikohtuasjas kõne all olev viisataotlus kuulub selle direktiivi kohaldamisalasse.
- 40 Jaatava vastuse korral tuleb märkida, et direktiivi 2016/801 artikli 34 lõike 5 kohaselt võib selle direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaid viisa andmisest keeldumise otsuseid vaidlustada asjaomase liikmesriigi kohtus kooskõlas riigisisese õigusega.

- 41 Sellest nähtub, et direktiivi 2016/801 kohaldamisalasse kuuluva viisa andmisest keeldumise otsuse korral annab selle direktiivi artikli 34 lõige 5 niisuguse viisa taotlejatele otsesõnu võimaluse vaidlustada see otsus kooskõlas otsuse teinud liikmesriigi õigusega.
- 42 Seega sarnaselt Schengeni viisadega on liidu seadusandja jätnud liikmesriikide otsustada direktiivi 2016/801 alla kuuluva pikaajalise viisa taotlejatele võimaldatavate õiguskaitsevahendite laadi ja konkreetse korra üle.
- 43 Sellega seoses olgu märgitud, et väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et kui konkreetses valdkonnas puuduvad liidu õigusnormid, tuleb iga liikmesriigi õiguskorras menetlusautonoomia põhimõttest lähtudes kehtestada kohtusse pöördumist reguleerivad menetluseeskirjad, mille eesmärk on tagada õigussubjektidele nende õigused, kuid seda tuleb teha nii, et need ei oleks vähem soodsad kui riigisisese õiguse kohaldamisalasse kuuluvaid sarnaseid olukordi reguleerivad eeskirjad (võrdväarsuse põhimõte) ega muudaks liidu õigusega antud õiguste teostamist tegelikult võimatuks või ülemäära keeruliseks (tõhususe põhimõte) (13. detsembri 2017. aasta kohtuotsus El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 44 Lisaks, vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 36 viidatud kohtupraktikale tuleb direktiivi 2016/801 artikli 34 lõikes 5 ette nähtud kaebemenetluse tunnused kindlaks määrata vastavalt harta artiklile 47.
- 45 See harta säte paneb aga liikmesriikidele kohustuse tagada teatavas menetlusstaadiumis õiguskaitsevahend kohtus (vt selle kohta 13. detsembri 2017. aasta kohtuotsus El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960, punkt 41).
- 46 Järelikult, mis puudutab otsuseid, millega keeldutakse andmast õpingute eesmärgil viisat, mis kuulub direktiivi 2016/801 kohaldamisalasse, siis liidu õigus ja eelkõige selle direktiivi artikli 34 lõige 5 koostoimes harta artikliga 47 kohustab liikmesriike ette nägema niisuguste otsuste vaidlustamise menetluse, mille üksikasjalikud eeskirjad tuleb kehtestada iga liikmesriigi õiguskorras, järgides võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtteid, kuna see menetlus peab teatavas menetlusstaadiumis tagama kohtus vaidlustamise võimaluse (vt analoogia alusel 13. detsembri 2017. aasta kohtuotsus El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960, punkt 42).
- 47 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusele vastata, et Schengeni konventsiooni artikli 21 lõiget 2a tuleb tõlgendada nii, et seda ei kohaldata kolmanda riigi kodanikule, kellele on pikaajalise viisa andmisest keeldutud.
- 48 Liidu õigust ja eelkõige direktiivi 2016/801 artikli 34 lõiget 5 koosmõjus harta artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et see paneb liikmesriikidele kohustuse näha ette selle direktiivi tähenduses õpingute eesmärgil viisa andmisest keeldumise otsuste vaidlustamise menetluse, mille üksikasjalikud eeskirjad tuleb kehtestada iga liikmesriigi õiguskorras, järgides sealjuures võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtteid, kuna see menetlus peab teatavas menetlusstaadiumis tagama kohtus vaidlustamise võimaluse. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas põhikohtuasjas kõne all olev pikaajalise viisa taotlus õpingute eesmärgil kuulub selle direktiivi kohaldamisalasse.

Kohtukulud

- 49 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Schengenis 19. juunil 1990 alla kirjutatud ja 26. märtsil 1995 jõustunud konventsiooni, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrusega (EL) nr 610/2013) artikli 21 lõiget 2a tuleb tõlgendada nii, et seda ei kohaldata kolmanda riigi kodanikule, kellele on pikaajalise viisa andmisest keeldutud.
2. Liidu õigust ja eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetuseprogrammides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*'ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta artikli 34 lõiget 5 koosmõjus harta artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et see paneb liikmesriikidele kohustuse näha ette selle direktiivi tähenduses õpingute eesmärgil viisa andmisest keeldumise otsuste vaidlustamise menetluse, mille üksikasjalikud eeskirjad tuleb kehtestada iga liikmesriigi õiguskorras, järgides sealjuures võrdväärsuse ja tõhususe põhimõtteid, kuna see menetlus peab teatavas menetlusstaadiumis tagama kohtus vaidlustamise võimaluse. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas põhikohtuasjas kõne all olev pikaajalise viisa taotlus õpingute eesmärgil kuulub selle direktiivi kohaldamisalasse.

Allkirjad